

OKÉNKO

DO FARNOSTI

VYDÁVÁ FARNOST SV. VÁCLAVA V LETOHRADĚ

Ročník XXVIII **Červen 2019** **číslo 6**

Voda nedovede ztratit svou tvář
to my se jenom přetvařujeme
voda je všude,
kde pěstí mlátíme, hubujeme

zlobíme sami sebe
zlobíme vodu i nebe
sami sebou jsme opovrhováni
a voda přes kameny se valí a šumí
u řeky na břehu
zapomeň na starosti
sám sebou jsi s řekou
tvé bolesti k vyššímu celku
vezme si s sebou

Luděk Zlesák

Obě strany konfliktu čtou tutéž Bibli
a modlí se k témuž Bohu, a každá se
přítom dovolává jeho pomoci, proti té
druhé. *Abraham Lincoln*

Ovoce Božího Ducha je láska, radost,
pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věr-
nost, tichost a sebeovládání.

Gal 5:22-23

Úvodem

Povědomí o Svatodušních svátcích ze společnosti vymizelo (Hitler zrušil svatodušní pondělí a nám už nechybí). Ale všude, kde je nějaká krása a dobro, má na tom podíl Duch boží - je důležité si toho všimnout, pro radost ze života, pro povzbuzení, pro spravedlivé ocenění dárce. Čím více těch darů vnímáme, tím více vidíme, jak jsme bohatí. Krása nás pozvedá a dobro nás zve k dalšímu dobrému činu.

„Založte si politickou stranu a utkejte se s námi ve volbách“, řekl pan premiér na adresu nás, demonstrujících. Má pravdu, 100.000 lidí je málo. (Chybí nám osobnost, která by dokázala opoziční malé strany sjednotit pod jeden prapor. Jejich vůdcové si opět myslí, že právě jejich strana příště vyhraje.) Přesto naše demonstrace mají smysl, učíme se občanské dospělosti - odpovědnosti za osud společnosti. Podařilo se rozvířít debatu proti pokusům prezidenta ovlivňovat soudce, teď upozorňujeme na nebezpečí hrozící nestrannému vyšetřování mocných, zneužívajících svého postavení k vlastním prospěchům. I na demonstracích se učíme občanské dospělosti - odpovědnosti za úroveň společnosti současně i budoucí. /v

TITANIC - ANEB SKRÝVAČKA NA ŠEST

Máme instituce, které studují vývoj člověka, jeho dějiny a způsob jeho myšlení. Instituce, které rozvíjejí technický pokrok, sociální péči, zachovávání přírody, podporují lékařství a výzkum nových léků, literaturu, hudbu a výtvarné umění. Starají se o justici, ochranu práva i o obranu míru.

Máme ale nějakou instituci pro umění altruismu, likvidaci egoismu, pro sblížení lidí všech ras a národů? Pro udržení manželství i rodiny, pro umění odpustit (docela i nepřítelům!), instituci pro získávání radosti ze života případně unesení těžkých zkoušek? Máme instituci, která by v tom byla úspěšná až tak, že by si zasloužila Nobelovu cenu? Máme vůbec nějakou takovou instituci?

Jan Rybář

RADOST I SMUTEK

Tomu, koho nepostihlo nějaké trápení, není zatěžko - zvláště teď mezi zelení a květy jara - radovat se ze života a být vděčný za všechno bohatství, které dostáváme od Boha a od lidí, kteří nás mají rádi. Ale zároveň v sobě nosíme smutek z válek mezi národy

i mezi jednotlivci, ze zneužívání moci, utiskování člověka, z lhostejnosti a zbabělosti mnohých. Z nemoci a předčasného umírání těch, které jejich blízcí nutně potřebují. Je-li nám zle, krásu života ani nevnímáme, jen zápasíme o důvěru a o smysl života. Krása a dobro nás zvou ke službě životu. Neštěstí a zlo nás pobízejí, abychom od nich neodvraceli oči, nesložili ruce do klína, a snažili se být alespoň v něčem někomu užiteční.

Všimáme si obětavých lidí, kteří v krajně nepříznivých podmínkách byli nebo jsou věrní lidskosti, neproklínají život a nevzdávají svou naději.

Myslím třeba na doktora Janusze Korczaka, polského žida, pečujícího o sirotky polské i židovské nejen v době válečné nouze okupovaného Polska. Nakonec šel s židovskými dětmi dobrovolně v Osvětimi do plynu. Jak to, že nepřišel o důvěru v Boha? Myslím na jeho modlitbu:

„Bože, nepřicházím s dlouhými modlitbami ani s poklonami, ve vzpřímeném postoji jen -vždyť pro sebe nežádám nic - prosím za děti. Nevoď je po cestách pohodlných, ale krásných. A jako zálohu mé prosby, přijmi jediný můj klenot: smutek, můj smutek a mou práci.“

/v

PAPEŽSKÁ VYZNÁNÍ VINY KDYSI A DNES

úryvek ze začátku knihy Prof. Huberta Wolfa,
významného církevního historika z Münsteru

Papežská vyznání viny kdysi a dnes

„Víme, že u svatého stolce se spiritualitě ve-
de už léta velmi špatně, že se tu porušují Boží
příkazy a ve všem tu vlastně nastal rozvrat.
Není divu, že se nám tato nemoc rozšířila
z hlavy do celého těla, že se od papežů pře-
nesla i na nižší duchovenstvo. My všichni -
vysoce postavení církevní hodnostáři i prostí
klerikové - jsme se odchýlili, každý si hleděl
pouze své vlastní cesty a už dlouho zde není
byť jen jediný člověk, který by konal dobro.“

Tato slova nepocházejí od nikoho z těch,
kdo církev kritizují dnes, a nijak nesouvisejí
s aktuální debatou o sexuálním zneužívání
ani s tzv. „aférou Vatileax“ (tj. s únikem do-
pisů a dokumentů psaných papežem Bene-
diktem XI., státním tajemníkem Tarziciem
Bertonem, kardinály a čelními představiteli
vatikánské banky, které roku 2012 zveřejnil
italský novinář Gianluigi Nuzzi). Pocházejí
od papeže Hadriána VI. - jsou úředním
bodem pozoruhodného, ale zapomenutého
vyznání sepsaného v listopadu 1522, které
v lednu 1523 na norimberském sněmu před-
nesl jeho vyslanec Francesco Chiere Gati
německým říšským stavům. Když se Martin
Luther roku 1521 rázně vyslovil na říšském
sněmu ve Wormsu, reagoval papež na vý-
zvy počínající reformace a hrozbu církevní-
ho rozkolu právě tímto vyznáním. Pokusil
se vzít reformační kritice, namířené nejen
obecně proti katolické církvi, ale zvláště pro-
ti samotnému římskému papežskému dvoru,
vít z plachet tím, že církevní zlořády zřetel-
ně nazval odchýlením od Božích příkázání
a připustil, že se z Říma jako rakovinný nádor
rozšířily po celé církvi.

Nejenže rozpoznal příznaky neudu, kte-
rý církev a papežský dvůr postihl, ale rov-
nou sám sobě a své církvi předepsal nutný
- i když zejména pro římskou centrálu hoř-
ký - lék. Spolu se samotným vyznáním viny
měl jeho vyslanec říšským stavům jedním
dechem tlumočit i účinnou lítost, která ke
každému katolíkovu obrácení nedílně patří,
a slíbit jim, „že se ze všech sil vynasnažíme,
aby se především právě tento dvůr, z něhož
celé to zlo vzešlo, proměnil, a aby stejně jako
způsobil zkázu, nyní těm, kteří mu jsou pod-
řízeni, přinesl naopak uzdravení a reformu.
Pokládáme to za svou povinnost tím spíše,
že vidíme, že po takové reformě toužebně
dychtí celý svět.“

Hadriánovi VI. bylo naprosto jasné, že
uskutečnit takovou rozsáhlou církevní refor-
mu znamená nejen mluvit o tom, co všechno
by se mělo změnit, ale taky se - hlavně v ří-
mském ústředí - opravdu pustit do díla. Vyža-
dovalo to chytrost, výdrž, sílu a vytrvalost.
Hadrián VI. věděl, že kdyby se povedlo vrátit
katolické církvi, „znetvořené Kristově nevěs-
tě“, ztracenou věrohodnost, aby mohla opět
plnit svou úlohu a ukazovat lidem, zmítaným

všemožnými omyly a zmatky, ces-
tu k Ježíšovi, vynaložené úsilí by
se vyplatilo.

Za svůj hlavní úkol považoval
„pomáhat utlačovaným a zároveň
povzbuzovat a vyznamenávat lidi
učené a počestné, kterých si už dáv-
no nikdo nevšímá - zkrátka dělat
vše, co dobrý papež a rádný nástup-
ce zvěčnělého Petra dělat musí“.

Jak radikální reformu měl roku
1522 Hadrián VI. na mysli, bude
zřejmé, porovnáme-li jeho vyznání
s druhým papežským vyznáním vi-
ny - s prosbou o odpuštění, kterou
ve „svatém roce“ 2000 vyslovil Jan Pavel II.

V jeho sedmi prosbách přednesených 12.
března 2000 (záměrně nikoliv jako církevně-
něpolitické poselství, nýbrž jako liturgický
úkon), jde v první řadě o vnitřní duchovní
nápravu a spirituální očistu. O konkrétních
reformách praktických a strukturálních ani
o vnějších změnách církevní politiky se
v nich nemluví. Při důkladnějším rozboru
si navíc nejde nevšimnout, že v souvislost
s vinou, hříchem a nutnou nápravou je tam
řeč vždy jen o jednotlivých „údech“, o „věř-
ících“, o „nemalém množství křesťanů“ nebo
o „hříšných dětech“ matky církve - nápravu
podle toho nepotřebuje katolická církev jako
celek, nýbrž pouze její členové, tedy jednot-
liví křesťané. O církvi jako hříšné instituci
- natož pak explicitně o církevních hodnos-
tářích, kardinálech nebo přímo o samotném
papeži - nepadne u Jana Pavla II. sebemenší
zmínka.

Proto se taky ve vyznání viny, které roku
2000 vyslovil, neobjevuje požadavek církevn-
ní reformy. Jestliže se neprovinila sama svatá
všeobecná apoštolská církev, nýbrž jen jed-
notliví katolíci, potom nápravu a odpuštění
nepotřebuje církevní instituce jako taková,
nýbrž pouze jednotliví věřící.

U Hadriána VI. se roku 1522 věci mají
zcela jinak - nápravu potřebují nejen jed-
notliví věřící, nýbrž především papež a je-
ho dvůr. Od správné cesty se odchýlil sám
pontifex maximus spolu s kardinály, církevn-
ními hodnostáři, biskupy a kněžími. Hruzy
a skandály, které se v církvi udály, nezavi-
nili laikové, nýbrž církevní hierarchie, tedy
kněžstvo. Pastýři zavedli stádo k pastvinám
plným jedu. A „protože „ryba páchne od hla-
vy“, Hadrián VI. rázně prohlašuje, že všech-
ny zmíněné nepravosti mají svůj původ na
římském papežském dvoře, ba přímo u sa-
motných papežů.

Jistě tím myslel takzvané „renesanční pape-
že“ 15. a počátku 16. století, zejména Ale-
xandra VI., Julia II. a svého přímého před-
chůdce Lva X. Tito papežové zkorumpované
struktury římského dvora - přesněji řečeno,
jejich marnotratné chování a jejich vojenské
a sexuální excesy - zkreslili věřícím pohled
na Krista, ukřižovaného Spasitele. Samo du-
chovní vyznání viny a samo duchovní obrá-
cení tedy stačit nemohly - na jejich základě
bylo zapotřebí uskutečnit jasně viditelnou

zásadní proměnu papežského dvora a celé
církve. A bylo nutné, aby začala u hlavy, te-
dy v Římě.

Papež věděl, že pokusů o reformu bylo
v církevních dějinách už mnoho. Vždy ov-
šem ztroskotaly, a to proto, že jejich iniciátoři
neviděli, že reformu potřebují spolu s ostat-
ními i oni sami, ale hlavně proto, že setrvač-
nost papežského dvora zásadní „reformu hla-
vy“ překazily. Trpký nezdar nakonec zakusil
i Hadrián VI. Konkláve, kterého se sám ne-
účastnil, ho 9. ledna 1522 zvolilo papežem.
Na papežském trůně zůstal jednou provždy
cizincem, v neposlední řadě proto, že se mu
tehdejší růst vatikánské moci a dvorského
přepychu hluboce protivil. Jeho prostý, spo-
řivý způsob života, vzdálený okázalé dvor-
ské sebe prezentace, a jeho upřímná zbožnost
se renesančnímu Římu nelíbily. Kardinálové
brzy začali litovat, že v okamžiku slabosti
a náhlé zbožnosti zvolili papeže reformistu.
Všechny jeho snahy mařili ...

Reforma jako podstatný znak církve

Slovo „reforma“ prožívá v dnešní době do-
slova inflaci a často mívá negativní příchuť,
to, či ono dnes „reformu“ - buď jen domně-
le, nebo skutečně - nutně potřebuje, to či
ono reformou prochází a nejrůznější reformy
týkající se důchodů, daní, školství nebo pra-
covního trhu způsobily, že pojem „reforma“
v jednom případě ztratil svůj pravý obsah,
nenabyl-li dokonce obsahu opačného.

Naproti tomu v katolické teologii nastalo
po období vysoké konjunktury, kterou kte-
rou pojem „reforma“ zaznamenal během II.
vatikánského koncilu a bezprostředně po
něm v šedesátých a sedmdesátých letech 20.
století, víceméně ticho. Mnoha lidem v kurii
a v řadách vysokého duchovenstva připadaly
novoty, které tento koncil přinesl, příliš dale-
kosáhlé; mnozí měli dojem, že jeho reformy
církve ohrožují. V posledních letech byly
některé reformy, které 2. vatikánský koncil
prosadil, zejména reforma liturgická, zásadně
zpochybněny. Jan Pavel II. a zejména Bene-
dikt XVI. znovu připustili - i když jen jako
formu mimořádnou - tridentskou liturgii,
kterou papež Pavel VI. zrušil.

Reforma je přitom podle klasické eklesio-
logie jedním z podstatných znaků církve. Ka-
tolická církev je ecclesia semper reformanda.
Reformy potřebujeme neustále. 2. vatikánský

OTÁZKY KNĚŽSKÉ IDENTITY NA POČÁTKU DVACÁTÉHO STOLETÍ

Biskupská konsistoř v Českých Budějovicích v roce 1919 vyzvala všechny vikáře, aby povinně zjistili mínění všech kněží ohledně aktuálních otázek kněžství. Z uvedeného dokumentu uvádíme ukázkou příkladu myšlení konsistoře formované předsedou půlstoletou praxí pastorálních konferencí. Dokument nám připadá pozoruhodný z hlediska:

- a) důsledného zájmu o mínění kněží;
- b) metodologie zjišťování tohoto mínění s důrazem na svobodné vyjádření;
- c) vlastního obsahu, neboť obsahuje otázky řešené později v průběhu dvacátého století i některé dodnes otevřené.

Č. 1422

Důstojný biskupský vikariátní úřade!

V poslední době vyskytly se jednak v novinách, jednak i na schůzích duchovenstva požadavky, týkající se reformy života církevního, duchovenstva a vnitřního zřízení církve sv., které nedovolují nám, abychom k nim mlčky přihlíželi. Body jednání jsou:

I. Co soudí naši duchovní o následujících navržených reformách:

1. ohledně zrušení práva patronátního a provedení spravedlivého a souměrného obsazování jednotlivých míst;
2. ohledně volby biskupů duchovenstvem a věřícími;
3. ohledně hmotného a stavu důstojného zaopatření kněze ve službě a ve výslužbě;
4. ohledně zavedení - pokud možno v největší míře - jazyka mateřského a bohoslužeb do obřadů;
5. ohledně odstranění bezžeství biskupů a kněží;
6. ohledně zdemokratizování konzistoří a vikariátních úřadů;
7. ohledně odstranění holení vousů a nosení kolářů;
8. ohledně odstranění zákazu církevního pohřbu a udílení svátostí těm, kdož se dají spáliti;
9. ohledně úplné změny a zčeštění breviáře;
10. ohledně odstranění vizitací;
11. ohledně zjednodušení úředních listů;

koncil tuto skutečnost připomněl ve svém Dekretu o ekumenismu, ke kterém výslovně figuruje výraz *perennis reformatio*, „nepřetržitá reforma“. Píše se tam: „Kristus neustále vybízí putující církve k neustálé obnově, k reformě, jíž je nepřetržitě zapotřebí, protože církve je institucí lidskou a pozemskou; co se v oblasti každodenního života, náboženské výchovy nebo církevní praxe - přičemž je vždy nutno přesně rozlišovat mezi církevní praxí a samotným pokladem víry - neuchoválo dostatečně dobře, musí být v pravou chvíli přesně obnoveno“.

*Kniha vyšla v r. 2015,
nakladelství Vyšehrad ji vydal v r. 2018*

12. ohledně předložení pastýřských listů - před vydáním - konsistoři;
13. ohledně hmotného postavení sv. Otce na zcela neodvislém základě;
14. ohledně změny výchovy příštích kněží v semináři;
15. ohledně zřizování církevních spolků jen od kněží a to se svolením církevní rady a konzistoří;
16. ohledně diecézní rady jako soudního a trestního senátu ve věcech disciplíny - a konzistoří ve věcech ryze náboženských;
17. ohledně odstranění titulů
18. ohledně revise Husova procesu;
19. ohledně dispense jejunii přede mší sv.;
20. ohledně nové úpravy farního konkursu a jeho trvalé platnosti bez dispense;
21. ohledně nesaditelnosti farářovy do jeho odsouzení;
22. ohledně odstranění - nebo zmírnění povinnosti aplikace pro populo;
23. ohledně změny rouch ke mši sv. po způsobu Cyrillo-Methodějském a o slovanském jazyku;

II. Co soudí duchovenstvo:

1. ohledně jednání duchovních, kteří za postuláty těmi stojí a o způsobu jejich vystupování ve veřejnosti ohledně požadavků těch;
2. ohledně způsobu jakým by se tyto požadavky vymahatí měly.

Dříve než ve věci té k našemu duchovenstvu promluvíme, rádi bychom znali smýšlení kléru diecézního ohledně řečených požadavků.

Za tou příčinou ukládáme vldp. vikáři, aby svolal schůzi všeho kléru vikariátního a to v den, dobu a místo, kdy a kde by se všichni sejíti mohli, a aby je vyzval, aby všichni do jednoho - vyjímaje nejnutnější omluvu - se dostavili, jak toho důležitost i předmětu i doby nyní žádá.

Způsob jednání na konferenci budiž tento:

1. na schůzi té budiž sepsán zevrubný protokol, v němž by řeči řečníků o jednotlivých bodech - pokud možno podrobně - byly uvedeny;
2. jednání budiž p. vikářem řízeno tak, aby svoboda slova žádného řečníka nebyla omežována - a proto ať mluví jeden po druhém a nikdo ať není rušen hlukem - tím méně terorem ostatních;
3. aby pak každý mohl svobodně mínění své pronést, budiž v protokolu jméno řečníků i stav jejich úplně zatajen a klérus vikariátní vyzván, aby sub fide sacerdotali jména řečníků pro - i contra - zachoval úplně v tajnosti. Neboť chceme-li poznati smýšlení našeho kléru o požadavcích těch, musí býti naprosta tajnost jmen řečníků zachována - a proto v protokole budiž řeč každého uvedena slovy: „jeden - jiný - z účastníků konference pravil.“

Vybráno z práce „Fragmenty obrazu katolického kněze v Čechách na počátku dvacátého století“ Dr. Ing. Aloise Křišťana, Th.D., vyučujícího na JABOKU.

OZVĚTE SE,

vyzvali polští biskupové oběti zneužívání.

V kostelích po celém Polsku se v neděli 26. května četl dopis katolických biskupů, kteří se omlouvají a přiznávají, že neudělali dost, aby zabránili zneužívání dětí a mladistvých duchovními. Dopis připouští „nedostatek citlivosti, hřích nedbalosti a nedůvěřivosti“ vůči tvrzením ukřivděných, uvedla v neděli televize TVN 24. Dopis biskupů je reakcí polské církve na dokumentární snímek „Jen to nikomu neříkej“ o zamlčovaných zločinech duchovních, který už na internetu viděly miliony Poláků.

„Nejsou slova, která by vyjádřila náš stud vyvolaný sexuálními skandály s účastí duchovních; jsou důvodem k velkému pohoršení a vyžadují naprosté odsouzení, jakož i vyvození přísných důsledků vůči zločincům i vůči osobám skrývajícím tyto činy“, uvádí se podle televizní stanice v dopise, nazvaném Citlivost a odpovědnost.

„Přiznáváme, že jako pastýři církve jsme neudělali vše, abychom zabránili křivdám,“ praví se v dopise, na kterém se prelát usnesli ve středu. Připustili, že právě zmíněný dokumentární film, natočený z hlediska obětí, je příměl uvědomit si „nesmírnost utrpení“ těchto obětí. Zasáhla je hlavně slova jedné ženy v dokumentu, že „Kristus neublížoval dětem“, na rozdíl od kněze, který jí ublížil jako devítileté žákyni.

„(Snímek) obsahuje také příklady nedostatku citlivosti, hříchu zanedbání i nedůvěřivosti vůči ukřivděným osobám, což v důsledku chránilo pachatele,“ přiznali prelát. Zároveň ujistili, že chtějí spojit úsilí všech lidí dobré vůle s cílem ochránit nejmladší. „Buďme všichni citlivější vůči dětem a mládeži a také vůči obětem,“ apelují. Společně je nutné obětem vytvořit prostor pro návrat do normálního života, jakož i pro opětovné získání důvěry vůči duchovním.

Dopis rovněž vybízí další oběti, aby ohlásily utrpené křivdy církvi i příslušným státním úřadům. V každé diecézi byl jmenován delegát oprávněný přijímat oznámení o sexuální zneužívání a napomáhat při poskytnutí psychologické a právní pomoci. „Chceme podporovat oběti na cestě k překonání následků křivdy,“ ujistili biskupové.

Opoziční list Gazeta Wyborcza nicméně upozornil, že arcibiskup Wacław Depo se v sobotním kázání na Jasné Hoře ohradil proti tomu, že „celé církvi se vnucuje kolektivní vina za činy jednotlivých zločinců“, a modlil se k čenstochovské madoně, aby pomohla „porazit horu zla, kterou lež tak snadno zakorenčila v srdcích Poláků“.

Podle polské církve mezi lety 1990 až 2018 z více než 40 000 kněží 382 duchovních ublížilo 625 dětem. Z 877 osob, které si podle úřadů momentálně odpykávají za mřížemi tresty za sexuální zneužívání dětí, jsou jen dva duchovní, upozornila již dříve TVN 24 na závěr příspěvku o „zákonu mlčení“, chránícím „klerikální pedofily“.

V silně katolické zemi se církevní skandál stal jedním z hlavních témat před volbami do Evropského parlamentu, a to tím spíše, že vládnoucí strana Právo a spravedlnost (PiS) je považována za silně spjatou s církví.

ČTK

Svět stál a stojí na práci, ne na náladě, svět udržuje se jen prací, a to prací drobnou, prací stálou. T.G.Masaryk, 1895

Rozhodne-li se člověk pracovat pro společnost a pomáhat ostatním, jak má správně postupovat, aby jeho práce přinášela co největší užitek? V Masarykově době mělo mnoho lidí za to, že národ chce politiku velkých gest, hrdinských činů, sebeobětování a podobně. Problém je, že mimořádných činů zdaleka není schopen každý. Jak tedy zapojit ty, kdo o sobě předem vědí, že nikdy nebudou mít odvahu riskovat třeba život?

Masaryk byl názoru, že podstata práce pro národ musí spočívat v úplně jiných než ve výjimečných činech. Ze stejných důvodů jako se za dávných časů pro čest a blaho ostatních obětovaly životy, je nyní potřeba čehosi ne tak efektního, ve skutečnosti však neméně obtížného. Práce a práce, drobné a klidné každodenní práce.

Masaryk sám se za vynálezce pojmu „drobná práce pro národ“ nepovažoval. Uznával v tom směru prvenství Havlíčkovo, který už v polovině 19. století kritizoval politiku velkých gest a nabádal, „aby každý raději malé nedostatky okolo sebe, k jejichž zdvihnutí moc jeho stačí, napravlval, místo planého stesku na všeobecné veliké nedostatky, které jeden napravit nemůže.“

Člověk si má určovat úkoly, na které stačí, shodoval se Masaryk s Havlíčkem. Netřeba si lámat hlavu, čím prospějeme národu. Jestliže studuješ medicínu, nejlépe národu prospěješ, budeš-li dobrým a svědomitým lékařem. Ty zase prospěješ nejlépe, budeš-li dobrým a svědomitým učitelem.“

Jsou to úkoly, na které stačí každý. Z hlediska drobné práce není rozdíl mezi prací politika, spisovatele, dělníka či sedláka. Úkolem každého je odvádět pro druhé maximum na tom prostoru, který má. Z tohoto hlediska v životě není velkých ani malých rolí. Každý si může najít, jak být druhým užitečný. Nikdo se nemusí ulejšvat. „Není vůbec velké politiky, je jen politika malá. Ale ta musí vyrůstat ze zásad a být stálá, nesmí se dít skoky: život je řetěz denních výkonů.“

Podle mnohých je „drobná práce“ centrální ideou Masarykova myšlení. Byla mu programem sama o sobě i odpovědí na volání netrpělivých lidí po rychlých, revolučních řešeních. Zdaleka není tak efektní a nepřináší okamžitou změnu poměrů jako násilná revoluce. Ale má blíž k reálnému životu.

Pavel Kosatik

Demokracie je taková, jakou si vytváříme. To platí i o rodině i o Evropské unii. Nesvalujeme vinu na ty druhé.

Projev paní Mgr. Mileny Johnové
poradkyně dlouhodobě uvolněné členky Zastupitelstva hl. m. Prahy na demonstraci 13. května 2019 na Václavském náměstí v Praze

Milí spoluobčané,

jsem tu v roli pražské radní (za „Praha Sobě“) odpovědné mj. za sociální věci. Z titulu téhle funkce vás chci upozornit na obrovský problém, o kterém se zatím moc nemluví. Tím problémem je sociální politika v režii Andreje Babiše.

Před pár týdny zveřejnilo Ministerstvo práce a sociálních věcí, jak budou vypadat letošní dotace pro obce na sociální práci. Ukázalo se, že obce letos dostanou od státu jen pětinu toho, co potřebují. Ministerští úředníci mi vysvětlili, že sice loni žádali do rozpočtu 600 milionů, ale vláda jim návrh seškrtnala na pouhých 200.

V pátek 10. května jsem se proto s téměř 30 radními a šéfy sociálních odborů vydala za ministryni Maláčovou. Ta nám představila tento katastrofický scénář:

- S dofinancováním sociální práce na obcích nemáme letos počítat. A v příštím roce nedostaneme vůbec nic.
- Vláda v letošním roce snížila také dotace na sociálně-právní ochranu dětí. A to o 250 milionů korun. V příštím roce se dotace sníží na polovinu.
- Domovům pro seniory, pečovatelské službě, osobní asistenci a dalším službám chybí letos řádově 2 miliardy, protože vláda schválila navýšení platů v sociální sféře, ale v rozpočtu s tímto nepočítala. A ani nepočítá. V příštím roce se to také nezlepší.

V sociální oblasti vláda prostě škrtá všude, kam se podíváte. Ptali jsme se proto, jaké jsou pro to důvody. Dozvěděli jsme se:

- že ve Vládě neplatí argumenty,
- že ve Vládě se jedná jen o číslech.

Také pracujeme s čísly. A ta čísla bychom chtěli Vládě předestřít. A hlavně ministryni financí, která si na nás zatím nenašla čas. Zkusím jí ta NAŠE čísla aspoň vzkázat:

V loňském roce sociální pracovníci zaregistrovali 9 178 týraných, zneužívaných anebo zanedbávaných dětí. Odborníci říkají, že ve skutečnosti je takových dětí daleko víc.

V loňském roce kvůli týrání skončilo v nemocnici 197 dětí a 6 z nich na následky špatného zacházení zemřelo. V důsledku sexuálního násilí otěhotnělo 37 dětí.

Zkusme si za vládními škrty představit konkrétní lidské tragédie. Představme si, co Andrej Babiš vlastně škrtá!

V roce 2017 žilo jen v Praze téměř 56 000 osob starších 80 let. Jsou to lidé křehcí většinou, ale často i lidé osamělí a velmi chudí. Kdo jim pomůže vyřídit dávky na bydlení? Kdo jim poradí a pomůže zorganizovat pečovatelskou službu, aby se mohli po operaci zlomeného krčku vrátit z nemocnice, když obce nedostanou ani korunu na mzdy sociálních pracovníků?

Podle Eurostatu patříme v sociální oblasti k těm nejhorším. ČR vydává na tuto oblast pouhých 12 % HDP. Sousední Slovensko dává 16 %, Německo 19,4 %, Rakousko dokonce 20,5 %. A v této situaci vláda Andreje Babiše škrtá!?

Andrej Babiš říká, že pomáhá lidem, ale to je lež. Skutečný postoj Vlády k těm nejzranitelnějším skupinám, jako jsou děti a senioři, se zobrazuje v číslech. A ta čísla říkají, že vláda Andreje Babiše na ohrožené lidi kašle.

Vyzýváme proto vládu, aby přestala používat veřejné rozpočty pro financování populistických opatření.

Vyzýváme vládu, aby dofinancovala letošní propady v sociální oblasti a aby dorovnala peníze do sociální oblasti na civilizovanou evropskou úroveň!

Projev herce Ivana Trojana
na demonstraci 4. června 2019 na Václavském náměstí v Praze

Ještě v září roku 2011 Andrej Babiš prohlásil: „Do politiky nepůjdu“. Vysvětloval to tím, že je „takový ten prospěchář starého režimu“, který do komunistické strany vlezl, aby mohl cestovat do zahraničí. Také řekl, že nemůže být politik, protože by „kvůli politice neprodal Agrofert“. Podle něj - říkal tehdy - není čas na novou stranu, ale na „občanskou iniciativu budovanou zdola“. V tom jediném měl pravdu. Ta iniciativa se tu dnes sešla, ale ne díky němu, nýbrž kvůli němu.

Andrej Babiš před osmi lety tvrdil, že chce zničit české Palermo, kde vládne korupce a klientelismus. Dnes už ale víme, že byl toho všeho součástí.

V posledních měsících se dostal do střetu s nezávislými institucemi: českou policií a Evropskou komisí kvůli Čapímu hnízdu, a je dobré si připomenout, jak tuto kauzu vysvětloval v čase. Nejprve se chlubil, že Čapí hnízdo je jeho nejlepší nápad. Když se za-

čala řešit zneužitá dotace, tvrdil, že majitele nezná. Ve chvíli, kdy už nemohl dál, přišel s tezí, že vlastníky byly jeho děti. Už z tohoto lhaní je patrné, že věděl, že se dopustil podvodu. Lhát se nemá, a to ani ve prospěch svých dětí, jak tvrdil. Právě kvůli dětem se má říkat pravda.

Andrej Babiš navíc není jen otec, on je také premiér této země. Svým jednáním vrcholní politici upevňují, nebo oslabují nastavená pravidla. On je oslabuje. Nejen čachry s dotacemi, ale i útoky na vyšetřovatele a státní zástupce, které obviňuje z politického spiknutí. Nebo zpochybňováním nezávislosti evropských institucí.

Dostali jsme se do absurdní situace, kdy stát řeší, jestli bude hájit premiéra, aby mohl porušovat pravidla, nebo jestli bude hájit pravidla, aby je nemohl porušovat nikdo. Sešli jsme se tady proto, že si přejeme, aby se pravidla dodržovala. Psaná i nepsaná. Těm nepsaným se říká morálka. Nebo, chcete-li, prostě lidská slušnost.

Ještě před několika lety se zdálo nemožné, aby český prezident veřejně mluvil o tom, že by se novináři měli likvidovat. A všichni víme, co se stalo na Slovensku. Komunistický poslanec Zdeněk Ondráček podnikl soukromou cestu na Rusy okupovanou část Ukrajiny a působilo to, že oficiálně zastupuje Českou republiku. Nikdo proti tomu ale vlastně nic nepodniká, prezident dokonce řekl, že si na soukromé cestě každý může dělat, co chce, a parlament se tím odmítl zabývat. I tak se boří pravidla a posiluje politika neodpovědnosti. Za demokracii a svobodu a nezávislost se v každém případě ohrožení musí bojovat. Vyzývám a žádám všechny demokratické strany, aby nás v tomto boji společně podpořily.

Potřebujeme příklad, že se politika dá dělat slušně, čistě a v zájmu všech.

Závěrem bych se ještě obrátil přímo na Andreje Babiše. Do politiky jste vstoupil s tím, že ji chcete zbavit klientelismu, otevřít ji lidem a zlepšit správu země. Dnes už víme, že se vám to nepodařilo. To se může stát. Chybovat je lidské. Této zemi posloužíte nejlépe tím, že si to jako chlap přiznáte a odstoupíte.

PUTINOVO RUSKO

JE DIKTATUROU V NOVÉM HÁVU

rozhovor Kateřiny Kadlecové s Mario Vargas Llosa), peruánsko-španělským spisovatelem.

M. V. Llosa (83, nositel Nobelovy ceny za literaturu a neúspěšný kandidát na post peruánského prezidenta. Před více než půlstoletím románem „Město a psi“ odstartoval celosvětový boom latinskoamerické literatury. Jako nejzářivější host Světa knihy v polovině května strávil několik dní v Praze.

Dnešní svět je plný lákadel, ať spojených s technologiemi, nebo s popkulturou, které odvádějí čtenáře od knih. Myslíte, že literatura ztrácí význam a moc?

Nikoli, literatura je stále silná a po celém světě hraje zásadní roli v politice i věcech společenských. Je samozřejmě obtížné změřit vliv, jaký mají knihy na čtenáře, ale kdo čte, toho literatura pořád ovlivňuje. Dobrá kniha vám může zprostředkovat zásadní zkušenost - totiž jak bezradný, plochý a chudý je skutečný svět ve srovnání s bohatstvím toho fikčního. Jsem přesvědčen, že dobrá kniha se zásadním poselstvím stále ještě může změnit svět. Četba náročnější literatury zostří vaše kritické myšlení, zbystří váš smysl pro spravedlnost, naruší vaši zdánlivou spokojenost; budete se jako občané snažit změnit věci kolem sebe. Lidé, co nečtou, občas považují literaturu za bezvýznamnou a povrchní, s čímž zásadně nesouhlasím - ostatně hovoříme spolu v zemi, jejímž prezidentem byl dlouhá léta dramatik. Když je na umění aplikována cenzura, když moc začne omezovat svobodu slova, pak pocítíte limity společnosti. Ale v otevřené demokracii je mnohem náročnější umlčet kritiku a zamřít literaturu, aby byla bezzubá.

Vy se ke stavu světa nepřestáváte kriticky vyjadřovat. Jak vnímáte ten dnešní? Samozřejmě nejsem spokojen, ale kdo kdy v dějinách lidstva byl? My lidé jsme otevřenou knihou přání a stížností. Mnohé k tomu skvěle řekl velký filozof svobody, věčně pochybující a kritizující Karl Popper, už ve spisu „Otevřená společnost a její nepřítel“; v našich časech je podle něj všechno špatně. Ano, musíme se snažit svět pozvedat a neustupovat zlu kolem nás, ale je třeba si uvědomit, že v historii lidstva jsme se nikdy neměli lépe než dnes. Za největší přetrvávající celosvětový problém společenský a politický považuju jakákoli omezování svobody. Připomeňme si, co se děje v Latinské Americe, třeba na venezuelskou tragédii. Potenciálně velice bohatá země, plná ropy, umírá hladem vinou předchozích let diktatury Chávezy a posléze Madurovy. Ta země naprosto zkolabovala, všechny systémy se porouchaly k zemi. Nebo se podívejte na Kubu - šedesát let komunistické diktatury a zatím ani stopy po zlepšení, vždyť tam před pár dny kvůli ekonomické krizi spustili přidělový systém a potravinové lístky! V Evropě jsou na vzestupu populismus a nacionalismus, dva odpudivé fenomény, které zapříčinily obě zhoubné světové války a nyní jsou klíčovým negativním faktorem při budování společné Evropy. Na druhou stranu zanikl Sovětský svaz a komunistická diktatura v Číně se transformovala v diktaturu kapitalistickou; přes veškeré poukazy na porušování lidských práv se situace zlepšila. Svoboda v jednotlivých zemích světa postupně vítězí, což mi dodává sílu, takže momentálně jsem, pokud jde o budoucnost světa, mírným optimistou.

V předmluvě své česky právě vydané knihy Volání kmene o zmíněném SSSR hovoříte jako o největším nepříteli, jakého kdy demokratická kultura měla. Platí to i o současném Rusku?

Bezpochyby. Po kolapsu komunistického re-

žimu jsme doufali, že se Rusko a jeho satelity krůček po krůčku stanou samostatnými demokratickými zeměmi a ve světě zavládne mír. Což se nestalo. Namísto toho v Rusku nastal chaos a posléze, v letech nedávno minulých, diktatura v novém hávu, svět snesitelný snad jen pro přátele a přísluhovače pana Putina a pro zmanipulované masy. Je to zkorumpovaný kapitalismus. Velmi nebezpečné pro zbytek světa jsou pak tradiční ruské imperialistické, dobytčácké spády; jak vidíme na případech částečně anektované Ukrajiny, jsou otevřeně zakotvené v Putinově zahraniční politice. Vlády evropských států by si měly uvědomit nebezpečí a konečně jednat! Putinova diktatura je mnohem křehčí, svobodnému světu i obyvatelům samotné země méně nebezpečná než Sovětský svaz v době stalinské éry. V Rusku stále existuje opozice; ano, perzekvovaná, ale slyšitelná. Musíme ty odvážné lidi - šikanované, vězněné, vražděné - podporovat v jejich nelehké situaci.

Sám jste od idejí komunismu, vzývaných po druhé světové válce intelektuály celého světa, ustoupil až po s v návštěvě SSSR v roce 1968, neboť, jak píšete ve Volání kmene, „v této zemi bych byl buď disident (tím chci říct vyděděnec), nebo bych pomalu hnil v gulagu“...

Ano, v Sovětském svazu jsem poznal obrovskou chudobu, zanedbanost a neschopnost s tím vším něco udělat. Kdybych tam žil, stal bych se páriou bez skutečné existence. Ideály marxismu a sartrovského existencialismu jsem přestal vyznávat a začal kritizovat poté, co na Kubě vznikly takzvané vojenské jednotky na podporu výroby, ve skutečnosti maskované koncentrační tábory pro politické vězně, homosexuály a kriminálníky. Komunistické režimy se od té doby našťastí proměnily - ve většině z nich dnes nemusíte nadšeně vzývat ty u moci a můžete stát jako občan mimo politiku, aniž vás někdo zabije nebo pošle do vězení.

Poslední dva roky píšete román zasazený do středoamerické Guatemaly padesátých let, kdy rodící se demokracii převlácel puč zorganizovaný CIA. Co se tehdy dělo?

Guatemala má smutnou historii. V roce 1950 konzervativního prezidenta Juana Josého Arévala vystřídal v úřadě jeho někdejší ministr obrany, v zemi velmi populární Jacobo Árbenz Guzmán. Ten se snažil pokračovat v budování demokracie bez korupce, inspirované modelem Spojených států, v zemižce se třemi milióny obyvatel, z nichž sedmdesát procent byli Indiáni. Latifundisté a plantážníci, brutálně utiskující onu indiánskou většinu, zmanipulovali Eisenhowerovu administrativu, náchýlnou za studené války k honům na čarodějnice. USA začaly proti Guzmánovi konspirovat, vykreslovaly ho lživě jako nástroj komunistické moci a roku 1953 zorganizovaly prostřednictvím CIA vojenský puč, který se ukázal být osudový nejen pro samotnou Guatemalu, ale pro Latinskou Ameriku

pokračování na str. 10

AKTUALITY

Výstava **Národní obrození v Podorlicku** k výročí 250 let od narození Františka Vladislava Heka. Do 16. června v arkádách zámku. *Zdarma.*

Výstava **Hrátky se zvířátky**

„Když jsem já sloužil to první léto...“ aneb zábavná interaktivní

výstava o chovu domácích zvířat a hospodaření na statku. Zámek - do 1.9.

Otevřeno: po - ne 9 - 17 hodin.

Vstupné: 40 Kč /30 Kč snížené /děti do dvou let zdarma.

Výstava **Krajka žije** Marie Králíkové a její dcery Zdeny Halenkové do 1. 9. v Městském muzeu. Vernisáž 27. 6. v 17 hod.

Otevřeno: po - pá 8 - 11.30 12.15 - 17 hod.
so - ne 9 - 11.30 12.15 - 17 hod.

Výstava **Lidové kroje** v Městském muzeu do 12. června:

po - pá 8 - 11 11.30 - 15 hod.
so - ne 13 - 17 hod.

Milí farníci,

v loňském roce jsem prožívala nelehké období a vím, že vy jste ho prožívali se mnou. Cítila jsem od vás velkou podporu, říkám tomu: „koupala jsem se v lásce“. Děkuji za každého z vás a za každý den, který mi Milosrdný Bůh dopřává.

V červenci odcházím do důchodu. Mou hlavní pracovní náplní bylo učení náboženství. Existují přesné osnovy, co se má probírat. Při své práci jsem z nich vycházela, ale mým hlavním cílem bylo pomoci dětem objevovat Boha jako bytost, která nás nejen převyšuje a zaslouží si naši úctu, ale která nás má ráda a přeje nám, abychom prožili krásný život. Mít oči a srdce otevřené pro dobro, to je důležité! Potom se o původci všech dober budeme chtít dozvědět víc. Samo nás to poženě otevřít Bibli, hledat odpovědi na naše otázky, sdílet svou víru s druhými...

Děkuji vám, rodiče, že své děti vedete k Bohu, a že jsem s nimi mohla být a žít. Jako pastorační asistentka jsem se snažila různými aktivitami přispět k životu farnosti. Pokud budu zdravá, budu se snažit být ještě něco platná a pomoci tam, kde bude potřeba.

Jana Skalická

Naše milá Jano Skalická,

nemám dost slov, abych Ti patřičně poděkoval za Tvou službu učitelky náboženství, pastorační asistentky a za Tvé přátelství k nám i ke mně. Zakoušíme, jak se Tvoje srdce mámy a babičky čím dál víc rozšiřuje a zahrnuje větší a větší množství dětí i nás. Opět vidíme, že láska a přátelství nemají strop. Tolik jsi nám sloužila, že jsem Tě občas zdržoval, abys trochu šetřila své síly. Děti vycítí, kdo je

ČERVEN VE STREETU

Taušlova 714, Letohrad

Tel. č.: 731 420 344

Facebook: NZDM Street-Letohrad

13. 6. KRYCÍ JMÉNA

Máš rád/a strategické hry a baví tě hrát si se slovy? Přijď do Streetu si vyzkoušet naši novou stolní hru.

17. 6. PEČENÍ JABLEČNÉHO ZÁVINU

Máš rád/a pečení a obzvlášť pak jablečný závin? Tak si ho přijď s námi společně upéct a popřípadě i sníst.

25. 6. ZAHRADNÍ PŘEDPRÁZDNINOVÁ PÁRTY

Přijďte se spolu s námi rozloučit se školním rokem a opět si něco dobrého na ohni.

28. - 29. 6. LETOHRÁTKY

V areálu Centra pod střechou a MŠ Taušlova město pořádá tradiční akci. V době konání akce budou otevřeny naše prostory.

Téma měsíce: LETNÍ BRIGÁDY

Rádi byste si nějak přivydělali? Nevíte, jak na to? Přemýšlíte, kde sehnat brigádu? Víte, co a jak? Osvědčilo se vám něco? Přijďte si s námi povídat na téma „Letní brigády“. Nejen jak brigádu hledat, jaké jsou podmínky, ale a co si dát při výběru pozor.

Ke vzkříšení jsme provodili

31.5. Josefa Coufala 75 let

DOPIS FARNOSTI

V březnu jsem požádal pana biskupa Vokála, aby mě uvolnil ze služby letohradského faráře (opotřeboval jsem se a mám cukrovku). Letohrad potřebuje mladšího kněze s novým elánem. Pan biskup mně vyhověl a poslal nám pana vikáře Josefa Roušara, který působil v Dolní Čermné. Je to velice laskavý a hodný člověk. Typem je podobný P. Petru Ducháčkovi, mimochodem pochází z Proseče, kde byl P. Ducháček kdysi farářem. Máte se na co těšit.

Udělám pro něj vše, co bude v mých silách, jsem ochoten mu vypomáhat, nakolik o to bude stát. Velice mně záleží na dobrém soužití nás dvou a farnosti. Nepochybuji, že ho přijmete s vděčností za jeho ochotu sloužit letohradské farnosti. Doufám, že nikdo nebude jeho mírnosti zneužívat a nebude se pokoušet s ním manipulovat.

Václav Vacek

má rád. Těšilo mě, když v době tvé nemoci samy, bez připomínání, na Tebe v modlitbách pamatovaly. My také. Tvůj úsměv, dobré slovo, pozornost a naslouchání druhému se nedají zaplatit. Přijmi zatím, prosím, alespoň toto krátké poděkování za farnost i za mě. Ještě se ozveme.

Za farnost i za sebe.

Václav Vacek

R. D. Mgr. Václav Vacek

farář Letohrad

Vážený spolubratře,

v souvislosti s Vaší rezignací na funkci faráře Římskokatolické farnosti Letohrad, kterou přijímám ke dni 31. července 2019, mi dovolu, abych Vám vyjádřil svou vděčnost.

Oceňuji veškerou kněžskou službu, kterou jste od chvíle svého vysvěcení v duchu svěřených hříven vykonával. Jsem přesvědčen, že i nadále – nakolik Vám dovolu Váš zdravotní stav – budete vypomáhat v duchovní správě při službě Božímu lidu.

Svou službu výpomocného duchovního v Římskokatolické farnosti Letohrad, budete moci vykonávat od 1. srpna 2019 zejména při kostele sv. Jana a Pavla v Mistrovicích a ve spolupráci s novým duchovním správcem uvedené farnosti.

Kež Vám Pán odplatí všechno, co jste dosud vykonal pro Boží lid na všech místech, kde jste jako kněz sloužil, a nadále Vás provází svou pomocí.

Toto poděkování stvrzuji svým pozhnaním.

*Mons. Jan Vokál, biskup královéhradecký
V Hradci Králové dne 15. května 2019*

Článek do občasníku MANŽELÁK

*Pro časopis Manželských setkání, se
Prof. Jiří Trávníček ptal Václava Vacka.*

Pokaždě klademe otázku tobě, chceš se tentokrát ty na něco zeptat nás?

Víte, jak žijí kněží? My faráři se snažíme žít do vašeho soužití v manželství, zkusíte vy přemýšlet o životě diecézních kněží, jako by to byli vaše děti. Kněžská služba mě těší a nikdy jsem nenařikal, ale jako vy přejete svým dětem, aby se měli lépe, tak podobně já myslím na mladé kněze. Také se ptáte, proč jich je čím dál méně? Jaké mají postavení u vrchnosti a u farníků? O nedělích a svátcích kněží pilně slouží. Do 40 let můžete v neděli chodit na oběd k farníkům, ale později už nemáte sílu vést po bohoslužbách ještě hovor s hostiteli, potřebujete si po obědě zdřímnout. Dovedete si přestavit, že by špičkový hudebník měl každou neděli tři koncerty? Do slavení bohoslužby nedávám méně energie než muzikant.

Každý při křtu přijímáme službu královského kněžství. Nakolik doma mluvíme o Bohu a žijeme s ním? Mnoho lidí očekává, že vše obstará kněz - od pastoračních návštěv, vedení pobožností, péči od dětí až po důchodce. Sami si zajedou autem do obchodů, k lékaři, vozí děti na kroužky, ale vyžadují, aby v jejich vesnici byla v neděli bohoslužba, ale leckde pro svou pohodlnost vymáhají více nedělních bohoslužeb ve svém bydlišti. Lyonský biskup kdysi řekl: „Je pěkné pro církev zemřít, ale ještě je lepší pro církev žít. Nedovolím, aby v mé diecézi kněz sloužil víc než dvě bohoslužby za den“. Každá škola má školníka nebo údržbáře, proč má všechno odpovědnost za budovy a další majetek farář?

LITERATURA POMOCNICE

Blíží se prázdniny a bylo by moc hezké vyvolávat vzpomínky na borůvky v okolí Vaňkovky, na houby v Pustinách nebo u Machovic, na plantáže jahod na mýtinách Špičáckého lesa, na vlídnou tůň v řece pod Rybkovými nebo na vůni sluncem rozpáleného dřeva na staré, dávno neexistující plovárně na řece před Petříkovým mlýnem.

Místo toho hledám odpovědi na všechny neduhy našeho a nejen našeho veřejného života u moudrých autorů.

Trápí mne převádění všech složek života na jejich peněžní hodnotu. Například: hrůza, kolik lidí je v exekuci! Hned na to reklama na výhodnou půjčku. Proč tu reklamu solidní media zveřejňují? Inu, je přece dobře zaplacená! Proč se podbízet Číně? Přece jde o peníze, o obchod!

Trápí mne neúcta k češtině. Taky jste si všimli, jak příšernými chybami se hemží texty pisatelů reagujících na televizní debaty,

Ledaskdo mluví do povinného celibátu: „Bez něj by kněz nemohl tolik pracovat“. Jak si dovolují mluvit druhým do života? Před sto lety jsme podobně nařizovali ženám: „Chcete-li být zdravotní sestrou, učitelkou, úřednicí na poště, v bance nebo pojišťovně, musíte zůstat svobodné“. Ježíš měl z 12ti apoštolů nejméně 11 ženáčů. V prvotní církvi (v době mnohoženství), měl mít biskup jen jednu manželku (srv. 1 Kor 9:5 1 Tim 3:1-10; Tit 1:5-8) Apoštolové ustoupili i od obrázky (srv. Sk 15:1. 10. 28-29). Ježíš vše dobře promyslel, tak proč nakládáme druhým těžká břemena navíc? K čemu je dobré kněžím odpírat milující vztah k ženě, možnost pohládít si děti a těšit se z vnoučat? Lékařům a jiným služebným povoláním tu možnost neupíráme. Celibát kněží byl po tisíc let, a je i ve východních ritech katolické církve, dodnes dobrovolný. Dříve žilo na faře několik lidí; když se to podařilo, bylo to pěkné společenství. Je-li kněz sám, kdo jej pochválí a kdo ho upozorní na to, v čem se mylí? Sami víte, že kritika je přijatelná jen od člověka, který vás má rád. Nikdo není neomylný a nikdo nejsme bez chyb, říkejte nám pravdu, ale také kněze pochvalte. Naučili jsme se doma pokaždé poděkovat za jídlo, poděkujte, prosím, také svému faráři za jeho službu při bohoslužbě. Až si budeme platit své duchovní a katechetické, za jaký plat byste tu služby byli ochotni vykonávat vy?

O práci pro farní obec se lze podělit. Každý potřebujeme přijmout odpovědnost za křesťanský královský kněžství (srv. 1 Kor 12:28). Osvědčilo se nám, že se v kostelnické službě střídá více rodin, podobně je tomu s muzikanty v kostele - nač by děti chodily do hudební školy?

Všechny Vás moc zdravím. Odcházím do důchodu. Budete-li stát o mou službu na Manželských setkáních a na „chlapech“, a dá-li mi Bůh zdraví, rád budu sloužit podle svých sil. /v

když se objeví na onom běžícím pásu dole na obrazovce? Taky jste si všimli, jak špatně veřejně vystupující lidé mluví? Taky jste si všimli, jak ti, kteří by měli být v mnoha ohledech vzorem, protože představují vrchol občanské pyramidy, hovoří neuctivě, hrubě, užívají výrazů z páté cenové skupiny? A taky vám není lhostejné zbytečné zaplevelování češtiny výrazy z jiných jazyků, když pro tožné pojmy máme dost přesných vlastních slov?

Trápí mne neúcta k minulosti. Její překrucování, zlehčování, vytváření dojmu, že zabývat se minulostí je ztráta času, zvláště, byla-li naše minulost tak podřadná. Nebyla.

Trápí mne pýcha a nadřazenost jedinců-křiklounů, domnívajících se, že oni mají ten správný recept na život, na školu, na medicínu, na postavení žen, na společenské uplatnění, na odměny... prostě na všechno.

Nejvíce ze všeho mne ale trápí, že většina pracovitých a slušných občanů dodnes nevidí, jak ošidné je pro současnost i pro budoucnost, aby vzorem pro úroveň společnosti byli lidé, kteří se za vlastní chyby nedokážou omluvit, lidé, kteří vědomě lžou, kteří haní vlastní zemi, její instituce i obyvatele, jejichž konáním v minulosti i současnosti se zabývá policie a soudy.

Co na to moudří autoři?

Knihy Františka Koukolíka nejsou lehké čtení. Čtenáře nešetří, optimismem nehyří. Po jeho přednáškách se posluchači ptají co udělat, aby byl život lepší.

„*Řekl bych, že je především nutné věřit a současně vědět, že něco takového je, alespoň teoreticky, možné. A současně vědět, kdo my lidé jsme, co je naše nátura, v čem jsme sami sobě nebezpečím i nadějí.*“

V čem jsou ty potíže? Dáváme přednost lidem s podobnými názory, to je naše skupina. Jsme-li s vlastním názorem v menšině, mlčíme, protože se bojíme vyřazení ze skupiny. A přinášet důkazy opačně smýšlejícím je skoro nemožné. Těmi důkazy je v jejich opačném smýšlení utvrzujeme. Nepřijmou je.

Prokusat se čtyřmi sty dvaceti stranami Koukolíkova spisu **Češi: Proč jsme, kdo jsme - a jak dál?** bere chvílemi odvalu. Ale František Koukolík vás nenechá bez naděje, píše:

Mají-li mít české dějiny smysl, půjde o kulturní smysl vyrůstající ze zdravého biologického podkladu a český národ by ho měl tvořit den za dnem ve všech úrovních a směrech od řemesel po práci v základním výzkumu... Budeli ho tvořit, roste naděje, že přežije, nebudeli ho tvořit, tato naděje klesá.

Také uvádí jeden z důvodů, proč knihu napsal. Budu citovat jen úryvky, třeba právě tohle čtenáře přiláká:

Narodil jsem se tu, jsem Čech, některé krajiny mi v mé zemi připadají nejhezčí na světě pravděpodobně proto, že jsem zde prožil dětství...

Historická paměť mé rodiny sahá do třicátých let 19. století, její rakouské větve až do

století šestnáctého.

Přišel jsem na svět v listopadu roku 1941... se svým národem jsem zde prožil řadu politických režimů a jejich zvrátů se všim, co pro lidi znamenají.

Mám pocit vděku a závazku vůči lidem, které jsem znal, včetně svých předků... a díky kterým jsem živý a mohl jsem třeba vystudovat.

Nemluvte o těch, kteří za tuhle zemi, a tedy i za mne, položili život nebo snášeli nepředstavitelný útlak... Mám pocit, že jejich prach jsou Čechy, zrovna tak jako jsou pro mne Čechami zdejší kopce, pole a řeky, muzika, obrazy, sochy, města a vesnice, a především jazyk.

Je dobře číst Františka Koukolíka, pro souhrn vědecky podepřené skepse, naděje i víry.

Stejně dobře je mi se spisy Madeleine Albrightové. Kniha **Fašismus - Varování** je soupisem a podrobným popisem vzniku, postupu a vítězství diktatur kdekoli na světě. Albrightová vznik diktatur nejen podrobně prostudovala, ona se s novodobými diktátory osobně setkala. O to je její svědectví působivější.

Ať v jakémkoli hávu, je to stále totéž. Místo nápravy chyb se jejich zveličování a hledání vylhaných viníků zvrhne v opěvování toho největšího křiklouna a vytváření dojmu, že právě on spasí svět. Pak stačí malý krůček k politickému zvratu, pokřivení zákonů, podrobení policie, soudů, zastrasování a likvidace oponentů, k vládě jedné silné ruky bez „zbytečných“ diskusí, protože diskuse zdržují od makání, k nastolení diktatury.

Jak zvolenému tématu rozumí, dočtete se hned na počátku:

Kdybych bývala přišla na svět jindy a jinde, tuto knihu bych nenapsala. Obyvatelé českých zemí se ve dvacátém století střetli s fašismem v jeho vrcholné fázi, nejprve zprava, pak zleva. Cena, již zaplatili, je nezměrná. Přesto českou tradici mimo jiné charakterizuje víra v konečné vítězství pravdy. Toto napětí mezi pohnutou existencí a touhou po lepším životě prostupuje téměř celými českými dějinami, žádá si vůdčích osobností, které - jako Tomáš a Jan Masarykovi a Václav Havel - promlouvají k vyšším tužbám srdce, a odráží zápas o obranu demokracie před jejími dnešními nepřáteli.

Za vyšší tužby srdce a na obranu demokracie se teď na mnoha náměstích po celém Česku scházejí ti, kterým budoucnost dělá starosti. Že v našem čele nestojí slušní lidé, s tím se nelze smířit. Vzájemně se potřebují a podporují a jejich kamarila se také nemůže smířit se ztrátou výjimečného postavení. Bude to asi ještě trvat hodně dlouho, než se cokoli změní.

Bude asi ještě hodně deštivých odpolední i u nás v Letohradě, a budeme stále potřebovat pana faráře, jak s úsměvem a naší vlnkou to kritické uskupení povzbuzuje. Protože, jak napsal Karel Havlíček Borovský:

Bůh může tvořit, ničít světy ze své moci,

jen spásit nás nemůže bez naší pomoci.

Odpusťte literární citování. Jděte do Vaňkovky, do Pustín, do Machovic nebo do Jablonského lesa, je tam všude tak krásně. Uleví se vám na duši. Funguje to, opravdu. A pak zase na ta náměstí a do zdánlivě nekonečných debat.

EN

Citace:

K. Havlíček Borovský: Kniha veršů Státní nakladatelství krásné literatury 1953
M. Alsbrightová: Fašismus Varování, Argo 2018

Fr. Koukolík: Češi Proč jsme, kdo jsme - a jak dál? Galén 2015

Milý pane Václave Vacku, milý pane letohradský farář,

před chvílí mne těšil pohled na Vás, praporečníka, mávajícího na letohradském náměstí naší vlajkou a povzbuzujícího v lijáku shromážděné obyvatele. Vytrvali.

Co všechno jste pro farnost Letohrad, pro ochranu historického dědictví, pro praktikující katolíky a jejich rodiny udělal, to dobře vědí a sami si toho farníci váží.

Dokázal jste však mnohem víc. I ti ostatní si všímají, souhlasí a obdivují Vás, nebo jsou s Vámi ve sporu, ale hlavně, přemýšlejí.

Jste, a i když odejdete do důchodu, tím praporečníkem zůstanete. Žádný dík za to nebude dostatečný.

Kdyby se znovu narodil nějaký Karel Václav Rais a kdyby Vás znal, musel by napsat inovovanou verzi Zapadlých vlastenců. Už bez nostalgie. O vlastencích sice daleko od centra, ale trpělivých, slušných, sebevědomých a hlavně neobalamutitelných. Takových, jaký jste Vy.

Díky za vše, také za přátelství.

Eva Novotná

KDO MĚL VÍC POLE, BYL ZAVŘENÝ

Bohuslav Veverka se narodil v roce 1936. Celý život strávil na jednom místě, v rodinném statku v Kunvaldě. Oba jeho rodiče, Bohuslav (1903-1957) a Emílie, rozená Jindrová, (1913-1998) pracovali na rodinném hospodářství, kde Bohuslav se svou o tři roky starší sestrou od malička pomáhali. O ničem jiném, než že Bohuslav jednou převezme rodinnou rolnickou tradici, se neuvažovalo.

„Měli jsme vše, co se dřív chovalo - od drůbeže přes třináct hovězích kusů až po koně, a k tomu 17 ha. Nebylo to tak moc, ale na práci toho bylo dost. Od svých třinácti let jsem denně ráno poklízal v chlévě, a pak teprve jsem šel do školy. Ale to bylo na vesnici normální - práce od rána do večera. Přišli jsme ze školy, a na lístku jsme měli napsáno: „Máš v troubě jídlo a přijď na pole“. Na poli jsme dělali všechno ručně. Ještě pamatuju, když se sekl obilí, vázalo se do snopů a stavěly se boudky. Lidi se nadřeli, a byli spokojení. A zpívalo se. Kolikrát k nám někdo přišel, sedli jsme si na dvůr a zpívalo se. Lidem práce nevadila, byli jsme vytrénovaní.“

I pamětníkův otec Bohuslav Veverka převzal rodinné hospodářství po svých rodičích a začal ho zvelebovat podle tehdy nejnovějších poznatků. Díky své družné povaze a organizačním vlastnostem kolem sebe shromáždil pokrokové hospodáře. Byl přirozenou autoritou v obci, aktivní v Sokole, myslivcům a rybářském spolku či v ochotnickém divadle. Díky jeho přičinění se v obci postavila budova kampaňky a pošty. V době zemědělské krize ve 30. letech stál u založení plemenného chovu prasat na žamberkém okrese a družstva pro zpeněžování dobytka.

Bohuslav mladší chodil do školy v Kunvaldu. Odpoledne do osmi všichni pracovali a pak šli ještě s kamarády do sokolovny cvičit na nářadí nebo v zimě lyžovat. Měli velký vzor ve svých otcích. *„Pamatuju, že ještě v roce 1945 táta udělal na nějakém cvičení na hřišti stojku na bradlech. Mě bavily lyže. Tady v Kunvaldě vyráběl lyže František Kalous, nadšený propagátor lyžování. Tak jsme od Sokola jezdili na závody. Vzali jsme si krajíc chleba a jeli jsme - každou neděli jinam: Paka, Machov, Špindlerův Mlýn, Vrchlabí. Jezdil jsem na běžkách, ale měl jsem i skočky. Tady byl i skokanský můstek, dnes už je zarostlý. Od třinácti let jsem u rybářů a od dvaadvaceti u myslivců, hráli jsme divadla, jezdili s estrádami po okolí - za rok jsme měli i šestadvacet vystoupení.“*

Po základní škole absolvoval Bohuslav v roce 1951/52 roční zemědělskou školu v Žamberku. Po základní škole měl na výběr buď zemědělství, nebo těžký průmysl.

Válečná doba

„Kdo měl víc pole“ - toto slovní spojení používal pamětník ve svém vyprávění často - jako označení někoho, kdo byl nespravedlivě snadným terčem za každého režimu. Za války museli všichni, „kdo měli víc pole“, Němcům odvádět dodávky. *„Natrápili se nás dost. Po heydrichiádě jsme měli doma štáru. Na jednu byl plný barák Němců. Hledali zbraně. Utekli jsme zadem. Nejhorší bylo, že táta měl schovaný, zabalený v papíře flinty. A jak se ti Němci hrabali ve skříni, tak dvě flinty vypadly. A oni to nechali být! Mohli jsme být všichni v koncentráku! I mezi Němci byli lidi. Měli jsme se sousedem v lese vykopaný bunker, přikrytý trámy a zaházený roštím a hlinou. Doma jsme měli sbalené rance - byli jsme připraveni kdykoli utéct do lesa. Takhle jsme žili celou válku. Bylo to hrozný, ale po válce to bylo horší...“*

V květnu 1945 se Bohuslavův otec stal předsedou revolučního MNV (místního národního výboru). Šestého května se svou rozvahou zasloužil o klidný přesun německé armády z Rokytnice přes Kunvald. Jeden z místních „partyzánů“ tehdy zajmul velitele rokytnických kasáren majora SS a jeho řidiče, a přivedl je do kunvaldské školy, kde je prozatím

uvěznil. Major žádal vydání „partyzána“, protože důstojníka německé armády měl právo odzbrojit jen důstojník, ne partyzán, jinak že to bude mít pro obec zlé následky. Mezitím v sebeobraně zastřelil jiný občan dva německé vojáky, kteří tudy projížděli ve vojenském autě. Když od Rokytnice postupovala v rojnicích německá armáda, všichni zmizeli, a na místě zůstal jen Bohuslav. Čekalo se, že bude zastřelen, až Němci uvidí své mrtvé vojáky. Celý revoluční štáb kromě Veverky rychle zmizel. Německé jednotky však prošly bez incidentu. Dvě mrtvá těla nechal Veverka odvézt do márnice kostela a druhý den je odvezl

do německých kasáren v Rokytnici. Protože v tak vážné situaci jednal slušně s velitelem rokytnické posádky, prokázal Bohuslavův otec mimořádnou odvahu, kterou zachránil Kunvald před hrozcí perzekucí. Scénu z této události s názvem: 32 kunvaldských odzbrojuje kolonu 3.000 mužů a 600 jezdců - zvěčnil na svém obraze akad. malíř Ludvík Vacátko (1873-1956), který žil v této době v Kunvaldě.

Kolektivizace a 50. léta

Po válce bylo zřejmé, že se bude muset hospodařit na větších pozemcích, že zemědělci budou muset spojit své malé pozemky a zefektivnit výrobu. Takové přesvědčení mezi zemědělci bylo, a postupně se také hospodáři spojovali za konkrétním účelem - třeba ke společné koupi traktoru nebo mlátičky.

Tohoto procesu se však chopila Komunistická strana Československa, která hned v roce 1948 zahájila direktivní, násilnou kolektivizaci zemědělství. Hlavní fáze vyvlastňování zemědělské výroby a spojování do stranou ovládaných družstev proběhla v letech 1948-1960. Hned v roce 1948 spustila KSČ štvavou kampaň proti sedlákům, které označila za „vesnické boháče“ a „kulaky“, s nimiž je třeba se vypořádat.

Bohuslavův otec byl opět aktivní. U kunvaldské školy měli informační skříňky komunisté a sociální demokraté. Tam tlumočili své plány pro dění v obci. Komunisté agitovali rolníky pro vstup do družstev, která chtěli zakládat. Sociální demokraté, na něž psal listy pro veřejnost Bohuslavův otec, varovali rolníky před tímto vstupem, který byl plánován bezohledně. Veverka starší tam uváděl, že je možné založit družstva (společensví chovatelů) zcela dobrovolně, bez násilí, a pouze pro ty, kdo to opravdu chtějí. Měl představu svobodných farem, které toho času vznikaly v Dánsku. To ale nebylo po chuti KSČ, která propagovala sovětské hospodářství. Pamětníkův otec byl po válce zvolen okresním předsedou Jednotného svazu českých zemědělců a členem zemědělského referátu při ONV Žamberk. V roce 1947 uspořádali s kamarády ze Sdružení chovatelů hospodářských zvířat velkou zemědělskou

exkurzi. Do Žamberka se sjeli zemědělci z celých východních Čech a Bohuslav neváhal ve veřejném vystoupení přede všemi vyjádřit své obavy z nastupujícího komunistického režimu. Svou aktivitou, charakterem a schopnostmi se velmi brzy stal komunistům nepohodlným.

V létě 1948 emigroval do Anglie švagr pamětníkova otce, Oldřich Šorm a o rok později spolu navázali spojení. Od té doby Bohuslav jako sociální demokrat se spojil se svými přáteli a začal organizovat skupinu, která měla odesílat do Anglie zprávy o zatýkání našich lidí a praktických komunistického režimu. Koncem roku 1952 se do skupiny vetřel konfident, který později všechny zradil.

„Chlapi, když se na něčem radili, tak šli na louku a tam to všechno probírali, aby je nikdo neslyšel. Otec se smrti nebál - byl aktivní za války i potom. Snažili se být opatrní, ale stejně jim to bylo houby platný, pak je skoro všechny pozavírali... Müller, Zářecký, Lyer... Táta kvůli politice, ostatní kvůli neplnění dodávek. To k nám chodili budovatelé socialismu - lidi z vesnice - poslouchat pod okno, co říkáme. Já jsem na ně chtěl kolikrát z okna něco nalít, jenže oni by se pak mstili.“

Protože pamětníkův otec předpokládal, že ho zavrou, a chtěl rodinu uchránit od vystěhování a zabránit majetku, odešel od nich. S manželkou Emilií se rozvedli. „Zabřečeli jsme si a bylo to. Byla těžká doba. Nemohli jsme brečet, ale pracovat... Kdyby táta neodešel, tak by nás komunisti zlikvidovali - vystěhovali nebo adaptovali usedlost na kravín. Na druhou stranu: táta šel do politiky, a nás v tom životě nechal lítat... Člověk to bral, jak to přišlo.“ Do toho se zanedlouho objevila Valerie, se kterou se Bohuslav starší v roce 1949 znovu oženil a přestěhoval se k ní. Pro pamětníkova maminku Emilií nastala zlá doba. Zůstala na statku plněm práce bez muže, jen s dvěma nedospělými dětmi - 13letým synem a 16letou dcerou. To nejhorší však přišlo koncem 50. let, když zbyla v hospodářství úplně sama. Syn Bohuslav byl na vojně a provdaná dcera se odstěhovala do Prahy. Jak to asi Emilie dokázala zvládnout? „Nevím, nechápu to,“ přemýšlí Bohuslav Veverka a přináší šanon plný dobových dopisů z místního či okresního národního výboru, plný nařízení a výhrůžek:

- Emílie Veverková je vinna, že nedodržela předepsanou plochu lnu na rok 1951. Tím se dopustila přestupku a trestá se pokutou 2.000 Kčs.

- 5. srpna 1952: protože jste neuposlechla zajištění usedlosti čp. 164 po stránce pracovní, což vám bylo uloženo MNV podle zákona 55/47, předáme případ ONV k dořešení.

- Při kontrole plnění plánu dodávek mléka bylo zjištěno, že jste do konce II. čtvrtletí 1952 dodala o 1.843 litrů méně. Nesplněním dílčích dodávek mléka ohrozila jste plynulé zásobování pracujícího lidu, dopustila jste se

přestupku a trestáte se pokutou 10.000 Kčs. V případě nedobytnosti pokuty náhradním trestem odnětí svobody na dobu 1 měsíce.

- Na váš dodávkový úkol do 19. října 1952 chybí 2.100 kg brambor. Toto vaše nesplnění vám dáváme na vědomí v poslední připomínce. Věříme, že svůj úkol vůči státu a zajištění výživy národa splníte v daném termínu. Po tomto termínu budou dělány nejen větší srážky, ale i srážky v ceně.

Zažloutlé dokumenty dokumentují hroznou dobu, ze které nebylo úniku. „Koupili jsme za 120 tisíc traktor, na kterém jsme měli 75 tisíc dluhů, a sebrali nám ho. Dělejte si, co chcete!“ uvádí pamětník. Dřeli jsme jako mezci, a neměli jsme z toho nic. Jednou nám povolili zabít půlku prasete, půlku jsme museli odevzdat. Pořád jsme pracovali, a pořád jsme to někomu dávali. Nestačili jsme vydělávat na složenky.“

„Žňové noviny“ ze 14. srpna 1953, vydávané JZD Kunvald, v krátkém článku „Odešel vzorný hospodář“ informují o smrti zemědělce Eduarda Bílka. Pod článkem je na okraji novin obyčejnou tužkou čísi rukou připsáno: „už nemohl, oběsil se“.

Zatčení a věznění otce

„Kdo měl víc pole, byl v 50. letech zavřený. Soused Krejsa byl zavřený každou chvíli, ale jen tak dva tři týdny. Pak ho pustili, protože neměl kdo dělat. Nám vyhrožovali vystěhováním do cikánského mlýna u Rokytnice,“ uvádí pamětník.

Bohuslavův otec měl nejen víc pole, ale byl i politicky angažovaný. Zatčen byl dvěma estébáky 30. června 1953, když chtěl odjet ranním autobusem do rychnovské nemocnice k převazu zraněné ruky. Očitým svědkem je-

ho zatčení v Žamberku byl soused Emil Kristejn, který jel právě okolo. Varoval ihned prostřednictvím pana Suchodola jeho bývalou manželku Emilií. „Maminka věděla, že otcův psací stůl je plný různých dopisů, adres, poznámek a projevů. Proto všechny listiny hned spálila. Druhý den skutečně přijeli estébáci, ale nic nenašli.“

30. června 1953 byl otec uvězněn v hradecké věznicí. Od této doby byl vězněn a vyslýchán sedm měsíců na samotce v Hradci Králové. Jeho vyšetřovatel ho popisoval jako málomluvného, „na otázky odpovídá krátce, nikoho nejmeneje a přiznává jen to, co vypoovídají ostatní.“

Ve dnech 7. - 9. dubna 1954 v Hradci Králové ve veřejném procesu byl Bohuslav Veverka starší odsouzen k doživotnímu odnětí svobody, propadnutí veškerého majetku a ztrátě čestných práv občanských. Z Hradce byl převezen do jednoho z nejkrutějších komunistických vězení, do pevnosti Leopoldov. „Strýc Jindra za ním byl jednou na návštěvě, a když se vrátil, říkal, že táta už není jako dřív, že je nervově zhroucený. Jeho druhá žena za ním párkrát byla, ale my ne. Tenkrát bylo těžké se tam dostat. Po třech letech strádání těžce onemocněl a při převozu do brněnské nemocnice 13. dubna 1957 zemřel. Přišel nám telegram. Já byl zrovna na vojně. Tenkrát musel člověk ledasco překousnout...“

Vstup do JZD

Bohuslav Veverka ml. odsloužil vojnu v letech 1957/58 u Technických praporů (TP). „Narukoval jsem do Chrudimi k letcům, protože jsem dostal dobrý posudek z obce. Ale někdo se asi přičinil, protože mě přeřadili do Stříbra k TP. Měli jsme už i zbraně, dvakrát jsme stříleli a jednou házeli granátem, ale jinak jsme bojovali krumpáčem a lopatou - stavěli jsme silnice nebo palposty kolem měst, protože se počítalo s válkou. U TP byli kluci, kteří chtěli utéct za hranice a taky kluci, kteří měli víc pole. Ale práce nám nevadila.“

V odloučené jednotce a s velitelem, na kterého rád vzpomíná, přečkal vojnu ve vyhlášené druhé rotě, která vždy plnila plán. Šestadvacet měsíců, osm různých míst, tři měsíce bez možnosti se umýt.

Když se Bohuslav vrátil z vojny, rok nebo dva ještě hospodařil soukromě. Pak podepsali přihlášku a 1. ledna 1960 se stali členy JZD. Nebylo jiné východisko. Předepsané dodávky byly nesplnitelné. Z posledních pěti hospodářů v Kunvaldě, kteří zatím odolávali děsivému komunistickému nátlaku, nakonec podepsali všichni. „Zavíděli nám pole, která nám sebrali, ale dělat jsme na tom museli my. Žádná mechanizace nebyla. Nemohli jsme odejít třeba do průmyslu. Zpočátku jsme neměli v JZD žádné výděly. Museli jsme hodně dřít a hodně šetřit.“

JZD vyčíslovalo jejich majetek, s kterým do zemědělského družstva vstupovali: obrabečka, pluh, kultivátor, žací stroj, vozy - 4.300 Kčs, chlěvy, vepřín, kolna, stodola - 89.480 Kčs, krávy, prasata, kůň - 34.127 Kčs. Ve skutečnosti to bylo jen symbolické minimum - téměř nic.

Závěr

Bohuslav Veverka ml. se oženil až v roce 1997 a má jednoho syna. Stále hospodaří, protože to je jeho život. „*Záda bolí, protože jsem celý život něco skládal, nakládal, jezdil jsem s koňmi, to se člověk nadřel. Ale dokud to jde, tak dělám. Kdybych ležel na gauči, to bych na tom byl daleko hůř. Musím se hýbat. Dneska mě mrzí, že v zemědělství určují všechno jen peníze. Ze všeho vytřískat hodně peněz, ale příroda velmi trpí. Měli jsme vždy plno vlaštovek v chlěvě, teď nic, jen pár jiřiček venku. Vrabčáků, divokých holubů, kavek, sojků, potoky plné ryb. Dneska je všeho málo. Ubývá i much. Mám rád přírod. Ještě teď si vezmu flintičku a jdu na čekanou...“*

/M, pro Post Bellum Hradec Králové

RYBÁŘOVY DEVÍTKY

Vážení, já slavím ve svém životě nejvíce datum 14. 7. 1949, kdy provinciál Šilhan podepsal mé přijetí do Tovaryšstva Ježíšova. On dobře věděl, že mi v konviktě hrozil dvakrát vyhazov. Jenže rektor Škarek řekl, že nás brzy stejně všechny vyhodí, tak zůstaň! (Díky, pater!) Nediňte se mému slavení tohoto data. Brzy jsme opravdu procházeli velmi těžkou zkouškou 40 let a bez členství v Řádu bych znevážil svůj křest i biřmování, ani bych se nestal knězem.

Máte právo namítnout: jakých 70 let v Tovaryšstvu? Vždyť si žiješ jako solitér! Je to takto: ta první léta, léta padesátá, byla nesnesitelná. Myslím jsem jednou i na útek ze života. Zoufale jsem toužil po klášteře. Ale poněnáhlu pomáhala zásada sv. Ignáce, že našim povoláním je obcházeti různá místa a žít v kterémkoli kraji světa. A také P. Nadal: Tovaryšstvo se stará o ty, o něž se nikdo nezajímá, nebo se o ně stará špatně. Brzy mně bylo jasno, co církve po staletí lidem dluží. Xaver opustil komunitu a šel daleko za pohany. To já nemusel - byl jsem mezi nimi a jsem dodnes - a sídlíši v paneláku. Církevním právníkům sděluji, že u všech našich pravidel je vždy klauzule: pokud představený uzná za vhodné. Tak se řádová pravidla nestanou nikdy mrtvou literou. Stejně jsem před časem žádal provinciála, aby mne propustil, neboť mu asi nahore dělám potíže. Ostatně i takový Urs von Baltazar nebo Lád'a Boros se pořád cítili být Tovaryši.

Končím tak, jak končovali dopisy dávní barokní jezuité:

Otče provinciále, zůstávám Vaší nejtihodnější Paternity v Kristu neúčinný služebník, nejnehodnější a nejmenší syn

Jan Rybář.

pokračování ze str. 5

vůbec. Kdyby tehdy USA Guatemale pomohly, aby vyrostla ve skutečně demokratickou zemi, pravděpodobně by se Kuba roku 1959 nestala komunistickou diktaturou. Jinak by dopadly i Nikaragua, Venezuela, Bolívie a další, kde se demokratická levice houfně obrátila ke komunismu a jejíž část se radikalizovala. Guatemalský prezident dosazený Američany totiž ze svobodných voleb učinil frašku s jedinou kandidátkou, po třech letech ho zavraždil jeho osobní strážce a pak už vládu junty střídaly další a další puče. To jsou syrové základy mého románu, který by měl vyjít do konce tohoto roku.

Už má název?

Má, a bylo těžké ho nalézt, ale okamžitě jsem si ho oblíbil. Našel jsem ho v dopise svaté Terezie z Ávily, jejíž napsala v hloubi šestnáctého století svému příteli. *Tiempos recios, Drsné časy.*

O drsných časech jste napsal ještě jinou skvělou knihu - pro koho není nejoblíbenějším románem od vás Tetička Julie a zneuznaný génius, ten zpravidla miluje vaši Kozlovu slavnost (česky vyšla v převodu Petra Zavadila roku 2006 u Mladé fronty). Podobá se jí chystaný román?

Ano, podobá, jakkoli krvavý generál Rafael Trujillo krutě vládl Dominikánské republice už od roku 1930. Za obětů během tří dekad padlo víc než 50 000 nevinných lidí, jejichž mučení a vraždy nebo rasovou diskriminaci jsem popsal na základě historických pramenů. Víte, já jsem na diktatury expert. Diktaturu jsem zažil ve své vlasti, z téhož těžší můj první román, *Město a psi*, spousta profesorů i studentů z naší univerzity byla vyslýchána, vězněna nebo odešla do exilu, jiní byli agenty tajné policie. Dobře jsem poznal i diktatury okolních států. Koneckonců i ve Španělsku, kam jsem se vydal dostudovat, tou dobou panovala nesvoboda - na disertaci jsem pracoval za brutálního Frankova režimu v pozdních padesátých letech.

Taky jste kdysi s jedním diktátorem prohrál, a to velmi nečekaně a v důsledku tragicky, boj o prezidentské křeslo v roce 1990.

Tou dobou byl ovšem Alberto Fujimori řádný demokratický politik. Také jsem jeho vítězství okamžitě uznal; bylo výsledkem svobodných voleb, dokonce jsem mu bezprostředně po ohlášení výsledku blahopřál a popřál hodně štěstí v úřadě. Následující dva roky jsem strávil v tichosti v Evropě, ale poté se Fujimori přestal chovat jako demokratický prezident a uchýlil se k převratu. V tu chvíli jsem vůči němu začal vystupovat velmi kriticky, na znaky diktatury jsem značně alergický. Momentálně sedí Alberto Fujimori ve vězení, kam byl v roce 2009 odsouzen na pětadvacet let za porušování lidských práv, únosy a vraždy, jeho dcera Keiko Fujimoriová, která se loni pokusila sesadit prezidenta, je ve vězení také... Moc rodu Fujimori se scvrkává a směřuje do neexistence.

Všichni řádně zvolení prezidenti Peru za posledních čtyřiatřicet let byli souzeni a vězněni, ať už kvůli objednávání vražd, nebo zkorumpovanosti. Proč si Peruánci opakovaně volí do svého čela potenciální zločince?

Zajímavé, co? Je to systémová chyba. Dřív byli největším problémem latinskoamerických států diktátoři; dnes už diktatur tolik není, ale nahradily je zkorumpované demokracie. Ale zkorumpovaná demokracie je

pořád lepší než jakákoli totalita. Ve zkorumpované demokracii, ať jsou její systémy jakkoli prohnílé, stále ještě existuje naděje, že na korupci díky svobodě slova a možnosti kritického postoje bude někdo upozorňovat, že s ní výkonné složky moci zatočí. I díky tomu máme ten luxus, že jsou naši zkorumpovaní prezidenti za mřížemi, pokud tedy nespáchali sebevraždu jako Alan García (zastřelil se 17. dubna 2019 v souvislosti s vyšetřováním korupčního skandálu; pozn. red.). Jeho předchůdce Alejandro Toledo zase kvůli úplatkům a praní špinavých peněz utekl do Spojených států. A víte, kolik si náš někdejší prezident Ollanta Humala nakradl v letech 2011 až 2016, kdy byl u moci? Tři miliardy dolarů, břídil! To Toledo od nadnárodní stavební společnosti Odebrecht, která uplácela všechny peruánské politiky, včetně prezidentů, inkasoval dvacet miliónů! Dokážete si to představit? To je na tak chudou zemi, jako je Peru, náramný úspěch!

Už čtvrt století jste nejen občanem Peru, ale také Španělska. Jste velmi kritický k nedávným katalánským snahám o samostatnost. Ve Volání kmene několikrát odkazujete na Josého Ortegu y Gasset, který už před téměř sto lety ve své první knize Roztržštěné Španělsko. Nástin několika historických myšlenek mnohokrát označil katalánský a baskický separatismus za největší soudobé zlo v našem Španělsku a jednu z největších hrozeb pro budoucnost své vlasti...

Poslechněte, to je naprosto nerealistické, o co se snaží, dokonce bych řekl pitomé! Vždyť není jediného dne v dějinách, jediného dne, kdy by Katalánsko bylo nezávislé! Nejprve bylo součástí Aragonského království a pak Španělska. Na španělském území v minulosti existovalo mnoho regionů, které jsou dnes provinciemi, ale dříve byly nezávislými královstvími – Valencie, Navarra, Granada... Ale samostatné Katalánsko nebylo nikdy.

V devatenáctém století byla uměle vytvořena představa jeho autonomie, ale šlo spíše o kulturní a lingvistické důvody a hnutí, což bylo autentické a akceptovatelné, nad tím se nikdo nepohoršoval. Dnes má Katalánsko nejvyšší míru politické a hospodářské autonomie, jakou kdy disponovalo, zajištěnou v ústavě, s níž prostřednictvím svobodných voleb souhlasila i velká většina Katalánců. Održení Katalánska by bylo tragédií nejen pro Španělsko, ale i pro celou Evropu. Pokud by se stalo nezávislým, Baskicko by usilovalo o totéž, pak Galicie, pak Baleáry - a Španělsko by bylo pryč! Symptomy nacionalismu vidíme po celé Evropě, od Nizozemska přes Maďarsko k Turecku - a nikde nejsou ku prospěchu. Měli bychom Evropu budovat, ne dekonstruovat.

„Chvála macechy“ a „Pětinároží“, dvě vaše prózy, které česky vyšly těsně před Světem knihy, jsou plné svádění a erotiky. Není dnes tělesné lásky v umění až příliš?

Lásky není nikdy dost, ve všech jejích podobách bychom ji měli pěstovat co nejvíc. Psát o ní pro mě představuje rozkoš, číst o ní zase evidentně těší mé čtenáře. Sám považuju za svoji občanskou a mravní povinnost psát angažovaně a kriticky, ale to nemůžeme dělat všichni, někdo taky musí čtenáře bavit a rozptylovat.

Během veřejného rozhovoru s hispanistkou Anežkou Charvátovou jste zmínil, že si jeden z vašich nejoblíbenějších autorů, Gustave Flaubert, předčítal texty, na nichž pracoval, nahlas, aby věděl, zda spolu slova ladí. Kdo čte jako první vaše díla?

Flaubertovu metodu vskutku nepoužívám. To, co napíšu - a to mimo chodem zásadně perem na papír, miluju ten ševlivý zvuk hrotu - pak opakovaně čtu a přepisuju, dokud nejsem úplně spokojený. Když už knihu uzavřu, tak jen proto, že mám pocit, že jinak ta kniha dodělá mě, pokud okamžitě neskončím. Od Flauberta jsem se ovšem naučil mnohé, ten taky stále přepisoval, dokud si nebyl jist, že už nedokáže žádnou z jazykových rovin, žádný aspekt textu vylepšit. Knihu dávám z ruky až v momentě, kdy je zcela hotová - to ji pak rozešlu velmi malé skupince důvěrných přátel, jejichž názoru a literárnímu vkusu léta věřím; jeden z nich je spisovatel, další jsou velcí čtenáři. Oni mi ji pak připomínají, navrhuji změny, často velmi zajímavé, které sice nepřijmu vždy, ale pokaždé se nad doporučeními přinejmenším zamyslím. Člověk zcela ztratí nadhled a nedokáže být objektivní, když jde o dílo, s nímž se mořil léta. Pak věc odešlu nakladateli a tím pro mě cesta končí - jakmile je kniha vydána, už ji nikdy nečtu znova.

Nejraději ze svého díla máte sedmisetstránkový, padesát let starý román Rozhraní u Katedrály. Frustrovaný novinář Zavala v něm rozmlouvá s někdejšími rodinnými řidičem a dozvídáme se nejen o jednom zpackaném životě, ale také o nešťastném osudu zkorumpovaného, nestabilního Peru padesátých let. Kterou ze

svých knih byste dnes oželel nebo raději vůbec nenapsal?

Na všech jsem pracoval velmi tvrdě, na žádnou z nich nedám dopustit, všechny mám rád. Ale kdybych měl vybrat svou nejoblíbenější, je to skutečně Rozhovor u Katedrály (Anežka Charvátová knihu překládá pro nakladatelství Argo, vyjít by měla příští rok; pozn. red.). Samozřejmě je to opět příběh vojenské diktatury, té, v níž vyrůstala moje generace. Když se Manuel Odría dostal v roce 1948 k moci, byli jsme velmi mladí, a když ho o osm let později vystřídal Manuel Prado, byli z nás muži, naše mládí nám bylo ukradeno. Trvalo mi hrozně dlouho, než jsem Rozhovor u Katedrály dopsal. První rok psaní jsem byl naprosto slepý vůči všemu ostatnímu, jak jsem byl zahlecn prameny. Netušil jsem, jak uspořádat všechny ty dějinné události; psal jsem takové epizody, útržky, aniž jsem měl představu, jak je pak integrovat do díla o tom, jak zkorumpovaná vláda dokáže všechno zničit.

Jste známý jako autor velice disciplinovaný a pilný; píšete dennodenně od šesti ráno, pracujete sedm dní v týdnu, dvanact měsíců v roce. Nebojíte se, že tahle tvrdá, rutinní práce nedává dost prostoru fantazii a inspiraci? Nepotlačuje radost z tvorby?

Přemýšlím o tom často, celoživotně se bojím poklesu kvality svého psaní a toho, že mě opustí nadání i nápady. Teď víc než kdy dřív, to už přichází s věkem. Ale co můžu dělat, takhle jsem si navykl a starého psa novým kouskům nenaučíš. Psaní pro mě není práce, ale radost; nic mě nebaví víc. Ano, tvorba potřebuje řád a zabere mi hodně času, ale už můj oblíbený Gustave Flaubert o povolání spisovatele říkával, že nejde o zaměstnání, ale o životní styl; že literatura vyžaduje naprostou oddanost. Snažím se prostě být na živu a psát, což je pro mě totéž. Až do posledního dne.

Reflex 21/2019, 23. 5. 2019

Otázky, které se do rozhovoru v Reflexu nevešly:

Dnešní svět je plný lákadel, ať spojených s technologiemi, nebo s popkulturou, která odvádějí čtenáře od dobrých knih. Myslíte, že literatura ztrácí význam a moc?

Nikoli, literatura je stále silná a po celém světě hraje zásadní roli v politice i věcech společenských. Je samozřejmě obtížné změřit vliv, jaký mají knihy na čtenáře, ale kdo čte, toho literatura pořád ovlivňuje. Když nějakou takovou čtete, může vám zprostředkovat zásadní zkušenost - totiž jak bezradný, plochý a chudý je skutečný svět ve srovnání s bohatstvím toho fikčního. Jsem přesvědčen, že dobrá kniha se zásadním poselstvím stále ještě může změnit svět. Četba náročnější literatury zostří vaše kritické myšlení, zbystří váš smysl pro spravedlnost, naruší vaši zdánlivou spokojenost; budete se jako občan snažit změnit věci kolem sebe.

Lidé, co nečtou, občas považují literaturu za

bezvýznamnou a povrchní, s čímž zásadně nesouhlasím - ostatně hovoříme spolu v zemi, jejímž prezidentem byl dlouhá léta dramatik. Když je na umění aplikována cenzura, když moc začne omezovat svobodu slova, pak pocítíte limity společnosti. Ale v otevřené demokracii je mnohem náročnější umlčet kritiku a zamřížovat literaturu, aby byla bezzubá.

Vy se ke stavu světa nepřestáváte kriticky vyjadřovat. Jak vnímáte ten dnešní?

Samozřejmě nejsem spokojen, ale kdo kdy v dějinách lidstva byl? My lidé jsme otevřenou knihou přání a stížností. Mnohé k tomu skvěle řekl velký filozof svobody, věčně pochybující a kritizující Karl Popper, už ve spisu Otevřená společnost a její nepřítelé - v našich časech je podle něj všechno špatné. Ano, musíme se snažit svět pozvedat a neustupovat zlu kolem nás, ale je třeba si uvědomit, že v historii lidstva jsme se nikdy neměli lépe než dnes. Za největší, přetrvávající celosvětový problém společenský a politický považuju jakákoli omezování svobody. Připomeňme si, co se děje v Latinské Americe, třeba venezuelskou tragédií. Potenciálně velice bohatá země, plná ropy, umírá hladem vinou předchozích let diktatury Chávezovy a posléze Madurovy. Ta země naprosto zkolabovala, všechny systémy se porouchaly k zemi.

Nebo se podívejte na Kubu - šedesát let komunistické diktatury a zatím ani stopy po zlepšení, vždyť tam před pár dny kvůli ekonomické krizi spustili přidělový systém a potravinyové lístky! V Evropě jsou na vzestupu populismus a nacionalismus, dva odpuzivé fenomény, které zapříčinily obě zhoubné světové války a nyní jsou klíčovým negativním faktorem při budování společné Evropy. Na druhou stranu zanikl Sovětský svaz a komunistická diktatura v Číně se transformovala v diktaturu kapitalistickou; přes veškeré pokazy na porušování lidských práv se situace zlepšila. Svoboda v jednotlivých zemích světa postupně vítězí a to mi dodává sílu, takže momentálně jsem, pokud jde o budoucnost světa, mírným optimistou.

V předmluvě své česky právě vydané knihy Volání kmene o zmíněném SSSR hovoříte jako o největším nepříteli, jakého kdy demokratická kultura měla. Platí to i o současném Rusku?

Bezpochyby. Po kolapsu komunistického režimu jsme doufali, že se Rusko a jeho satelity krůček po krůčku stanou samostatnými demokratickými zeměmi a ve světě zavládne mír. Což se nestalo. Namísto toho v Rusku nastal chaos a posléze, v letech nedávno minulých, diktatura v novém hávu, svět nesitelný snad jen pro přátele a přísluhovače pana Putina a pro zmanipulované masy. Je to zkorumpovaný kapitalismus.

Velmi nebezpečné pro zbytek světa jsou pak tradiční ruské imperialistické, dobytčenské spády; jak vidíme na případech částečně anektované Ukrajiny, jsou otevřeně zakotvené v Putinově zahraniční politice. Vlády evropských států by si měly uvědomit nebezpečí

a konečně jednat! Putina diktatura je mnohem křehčí, svobodnému světu i obyvatelům samotné země méně nebezpečná než Sovětský svaz v době stalinské éry. V Rusku stále existuje opozice; ano, perzekuovaná, ale slyšitelná. Musíme ty odvážné lidi - šikanované, vězněné, vražděné - podporovat v jejich nelehké situaci.

Stejně jako Karl Popper - o němž tak jako o šesti dalších velkých filozofech hovoříte ve „Volání kmene“ - celým svým dílem kritizujete nacionalismus, hlásáte liberalismus...

Dnes už hranice mezi termíny pravice a levice nebo konzervatismus a liberalismus nejsou tak ostré a zřejmé. Jak je zjevné mým čtenářům, zvláště pak čtenářům Volání kmene, já se snažím být liberálem, podle mě jde o nejpřirozenější výraz demokratické orientace. Je blíže spojený s demokracií od jejich začátků v řeckých městských státech a stojí za nejzásadnějšími reformami v rámci demokratického systému, za definováním a stanovením lidských práv, mnohých ideálů, institucí.

Liberalismus efektivně zajistil šíření svobody a demokratické společnosti, brání práva jednotlivců, svobodné volby, vládnutí v klidu a míru. Ekonomie by měla být v soukromých rukou občanské společnosti, měl by být zajištěn volný trh a volná soutěž, politická moc musí být neutrální a respektovat zákony i ekonomickou soutěž mezi soukromými společnostmi. Liberalismus stojí jako tvůrčí síla za nejmodernějšími a nejspravedlivějšími společnostmi současného světa. V tomto smyslu ano, snažím se být liberálem. I ti samozřejmě můžou mít své nešvary, část z nich jsou liberálové extrémní, fanatičtí, a podle mého názoru nejsou liberalismus a fanatismus ani trochu kompatibilní.

Už čtvrt století jste nejen občanem Peru, ale také Španělska, a jste velmi kritický k nedávným katalánským snahám o samostatnost. Ve „Volání kmene“ několikrát odkazujete na Josého Ortegu y Gasset, který už před téměř sto lety ve své první knize Roztříštěné Španělsko. Nástin několika historických myšlenek mnohokrát označil katalánský a baskický separatismus za největší soudobé zlo v našem Španělsku a jednu z největších hrozeb pro budoucnost své vlasti...

Poslechněte, to je naprosto nerealistické, o co se snaží, dokonce bych řekl pitomé! Vždyť není jediného dne v dějinách, jediného dne, kdy by Katalánsko bylo nezávislé! Nejprve bylo součástí Aragonského království a pak Španělska. Na španělském území v minulosti existovalo mnoho regionů, které jsou dnes provinciemi, ale dříve byly nezávislými královstvími - Valencie, Navarra,

Granada... Ale samostatné Katalánsko nebylo nikdy. V devatenáctém století byla uměle vytvořena představa jeho autonomie, ale šlo spíše o kulturní a lingvistické důvody a hnutí, což bylo autentické a akceptovatelné, nad tím se nikdo nepohoršoval.

Dnes má Katalánie nejvyšší míru politické a hospodářské autonomie, jakou kdy disponovala, zajištěnou v ústavě, s níž prostřednictvím svobodných voleb souhlasila i velká většina Katalánců. Odtržení Katalánska by

bylo tragédií nejen pro Španělsko, ale i pro celou Evropu. Pokud by se stalo nezávislým, Baskicko by usilovalo o totéž, pak Galicie, pak Baleáry - a Španělsko je pryč! Symptomy nacionalismu vidíme po celé Evropě od Nizozemska přes Maďarsko k Turecku a nikde nejsou ku prospěchu. Měli bychom Evropu budovat, ne dekonstruovat.

Katalánští politici, kteří před téměř dvěma lety vyhlásili po referendu nezávislost katalánského státu, jsou už více než rok ve vazbě, dvanácti z nich hrozí trest vězení v součtu zhruba dvě stě let. Není to příliš tvrdé?

Ještě nebyl vynesena rozsudek, takže zachovejme klid a počkejme si, jak dopadne soud. Ale když někdo vystupuje proti ústavě a své vlasti a podněcuje k tomu i ostatní, proti vůli většiny, je to nezákonné a tak to bude souzeno, samozřejmě nezávislou porotou. Proces bude trvat měsíce, možná roky - ale bude demokratický, to by nás mělo uklidnit.

Všichni řádně zvolení prezidenti Peru za posledních čtyřiatřicet let byli souzeni a vězněni, ať už kvůli objednávání vražd, nebo zkorumpovanosti. Jaký je aktuální peruánský prezident Martín Vizcarra?

To je velmi tichý, nenápadný, ale výkonný člověk. Peruánci si myslí, že je to čestný muž. Zaťukujeme na dřevo! Byl viceprezidentem Pedra Pabla Kuczynského a nastoupil po jeho abdikaci; Kuczynski je momentálně samozřejmě vyšetřován kvůli podezření z korupce. Známe Kuczynského velice dobře

a stejně jako mnozí jsem se domníval, že jsme nemohli mít lépe připraveného prezidenta: vystudoval Princetonskou univerzitu a Oxford, byl význačným bankéřem, měl skvělou mezinárodní reputaci... Byl příslibem modernizace země.

Když roku 2016 kandidoval na post prezidenta Peru, sliboval, že nikdy nepropustí na pětadvacet let odsouzeného Alberta Fujimoriho - toho za zabíjení lidí, únosy, krádeže a zpronevěry potkal spravedlivý soud s důkazy. A první, na co po zvolení myslel? Jak dostat na svobodu Fujimoriho! Pro jeho voliče to znamenalo zradu. Před prezidentováním byl za vlády Alejandra Toledo ministrem financí a předsedou vlády - a zjistili jsme posléze, že tajně jednal s význačnou brazilskou, dnes už spíše nadnárodní stavební společností Odebrecht, která korumpovala snad všechny peruánské vysoké politiky včetně prezidentů!

K PŘÍPRAVĚ NA BOHOSLUŽBY O NEDĚLÍCH A SVÁTCÍCH

neděle 9.6. Slavnost Soslání Ducha Svatého

7.15 h. Letohrad	Sk 2,1-11	Ž 104
8.45 h. Mistrovice	1 Kor 12,3b-7.12-13	
10.15 h. Orlice	J 20,19-23	

sobota 15.6. poutní slavn. v Červené 17.30 h
Mistrovice 19 h.

neděle 16.6. Slavnost Nejsvětější Trojice

7.15 h. Letohrad	Př 8,22-31	Ž 8
8.45 h. Lukavice	Ř 5,1-5	
10.15 h. Orlice	J 16,12-15	

sobota 22.6. 19 h. Lukavice

neděle 23.6. Slavnost Těla a Krve Páně

7.15 h. Letohrad	Gn 14,18-20	Ž 110
8.45 h. Mistrovice	1 K 11,23-26	
10.15 h. Orlice	Lk 9,11b-17	

pondělí 24.6. Slavnost Nar. Jana Baptisty

pátek 28.6. Slavnost Nejsv. Srdce Ježíšova

sobota 29.6. Slavnost sv. Petra a Pavla

neděle 30.6. 13. v mezidobí

sbírka na Charitu,

v Mistrovicích poutní slavnost

7.15 h. Letohrad	1 Král 19,16-21	Ž 16
8.45 h. Mistrovice	Gal 5,1-13-18	
10.15 h. Orlice	Lk 9,51-62	

úterý 5.7. Slavnost sv. Cyrila a Metoděje

sobota 6.7. 19 h. Lukavice

neděle 7.7. 14. v mezidobí

7.15 h. Letohrad	Iz 66,10-14c	Ž 66
8.45 h. Lukavice	Gal 6,14-18	
10.15 h. Orlice	Lk 10,1-12.17-20	

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz • uzávěrka je 20. každého měsíce
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: BarBar Design, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741